

Hallituksen esitys Eduskunnalle laeiksi tuloverolain ja vuoden 2000 veroasteikkolain 2 §:n muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi tuloverolakia ja vuoden 2000 veroasteikkolakia. Tuloverolakia ehdotetaan muutettavaksi siten, että tulonhankkimisvähennyksen ja kunnallisverotuksen ansiotulovähennyksen enimmäismääriä korotetaan. Vuoden 2000 veroasteikkolain progressiivisen tuloveroasteikon marginaaliprosentteja ehdotetaan alennettaviksi kaikissa tuloluokissa. Lisäksi asunnon ja työpaikan välisten matkakustannusten perusteella tehtävän vähennyksen enimmäis-

määrää ehdotetaan korotettavaksi.

Lait ovat tarkoitettut tulemaan voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen, kun ne on hyväksytty ja vahvistettu. Tuloverolain muutoksia sovellettaisiin ensimmäisen kerran vuodelta 2000 toimitettavassa verotuksessa. Esitys sisältää säännöksen siitä, että vuoden 2000 veroperusteiden mukaisia henkilökohtaisia palkkatulon pidätysprosentteja alennetaan yhdellä prosenttiyksiköllä 1 päivästä kesäkuuta 2000 alkaen.

PERUSTELUT

1. Nykytila ja ehdotetut muutokset

1.1. Tuloverolain ja vuoden 2000 veroasteikkolain tarkistukset

Pääministeri Paavo Lipposen II hallituksen ohjelmassa todetaan, että hallitus varautuu vaalikauden aikana 10—11 miljardin markan suuruisiin ansiotuloihin ja välillisiin työvoimakustannuksiin suuntautuviin verojen ja veronluonteisten maksujen kevennyksiin. Veronkevennykset ajoitetaan suhdannetilanteen mukaan. Ajoituksessa otetaan huomioon hallituksen päätös menojen jäädyttämisestä nykytasolle ja budjetin ylijäämän säilyttämisestä. Hallitus on päätenyt siihen, että budjettitasapaino ja välttävä suhdannetilanne sekä toisaalta työmarkkinaneuvottelutilanne huomioon ottaen hallitusohjelman mukainen ansiotulojen verotuksen keventäminen vuoden 2000 osalta on perusteltua saattaa päätökseen. Kevennykset kohdistuvat lähinnä palkkatuloihin, ja ne ehdotetaan toteutettaviksi osittain vähennysten muutoksina ja osittain tuloveroasteikkoa huojentamalla. Kevennykset kohdistettaisiin kaikkiin tuloluokkiin, mutta ne painottuisivat pieni- ja keskituloihin palkansääjiin. Hallitus ehdottaa

tämän vuoksi muutoksia tulonhankkimisvähennyksen ja kunnallisverotuksen ansiotulovähennyksen määräytymisperusteisiin sekä vuodelta 2000 sovellettavaan progressiiviseen tuloveroasteikkoon.

Tuloverolain (1535/1992) 95 §:n 1 momentin 1 kohdan mukaan verovelvollinen saa vähentää palkkatulostaan tulonhankkimisvähennyksenä kolme prosenttia palkkatulonsa määrästä, kuitenkin enintään 2 100 markkaa. Palkkatulosta tehtävät luonnolliset vähennykset saadaan vähentää vain siltä osin kuin niiden yhteismäärä ylittää tulonhankkimisvähennyksen määrän. Työmarkkinajärjestöjen jäsenmaksut ja työttömyyskassamaksut sekä asunnon ja varsinaisen työpaikan välisten matkojen matkakustannusten vähennyskelpoinen osa saadaan kuitenkin vähentää erikseen kokonaan. Veroviranomainen tekee tulonhankkimisvähennyksen viran puolesta. Jos verovelvollisella on luonnollisia vähennyksiä vähemmän kuin tulonhankkimisvähennyksen määrä, näitä ei tarvitse selvittää verotuksessa.

Tulonhankkimisvähennyksen korottaminen alentaa palkkaverotuksen tasoa ja helpottaa lisäksi vähäisten tulonhankkimiskulujen selvittämismahdollisuutta. Tulonhankkimisvä-

hennyksen enimmäismäärä ehdotetaan korotettavaksi 2 100 markasta 2 400 markkaan.

Tuloverolain 105 a §:ssä säädetään kunnallisverotuksen ansiotulovähennyksestä. Se lasketaan verovelvollisen ansiotulojen veronalaisen palkkatulojen, muusta toiselle suoritetusta työstä, tehtävästä tai palveluksesta saatujen ansiotulojen, jaettavan yritystulon ansiotulo-osuuden sekä yhtymän osakkaan elinkeinotoiminnan tai maatalouden ansiotulo-osuuden perusteella. Vähennyksen määrä on 20 prosenttia näiden tulojen 15 000 markkaa ylittävältä osalta. Vähennyksen enimmäismäärä on kuitenkin 8 600 markkaa. Verovelvollisen puhtaan ansiotulon ylittäessä 75 000 markkaa vähennyksen määrä pienenee 3 prosentilla puhtaan ansiotulon 75 000 markan ylittävältä osalta. Kun puhdas ansiotulo on hieman yli 361 000 markkaa, ansiotulovähennystä ei myönnetä.

Kunnallisverotuksen ansiotulovähennyksen tarkoituksena on kannustaa pienituloisia hakeutumaan työhön ja hankkimaan lisätuloja. Sen enimmäismäärää ehdotetaan korotettavaksi 8 600 markasta 9 800 markkaan. Vähennys alkaisi pienentyä 75 000 markan ylimenevän tulon osalta nykyisen 3 prosentin sijasta 3,5 prosenttia mainitun määrän ylimestä osuudesta. Vähennys poistuisi siten kokonaan 355 000 markan tuloilla.

Tuloverolain 124 §:n 4 momentin mukaan kultakin vuodelta toimitettavassa verotuksessa sovellettavista veroasteikoista säädetään erikseen. Vuoden 2000 valtionverotuksessa sovellettavasta progressiivisesta tuloveroasteikosta on säädetty vuoden 2000 veroasteikolaissa (1217/1999). Edelliseen vuoteen verrattuna tuloveroasteikkoa lievennettiin siten, että sen arvioitiin alentavan valtion tuloveron tuottoa vuodelta 2000 noin 450 miljoonalla markalla vuoden 1999 tasoon verrattuna.

Esityksellä hallitus pyrkii mainituista lähtökohdista alentamaan edelleen tuloverotusta kaikissa tulonsaajaryhmissä. Progressiivisen tuloveroasteikon marginaaliveroprosentteja ehdotetaan sen vuoksi alennettaviksi kaikissa tuloluokissa 0,5 prosenttiyksiköllä.

Tuloverolain 93 §:n mukaan asunnon ja työpaikan välisten matkojen kustannuksia voi vuodelta 1999 toimitettavasta verotuksesta alkaen vähentää enintään 23 000 markkaa siltä osin kuin kustannukset ylittävät 3 000 markan suuruisen omavastuusuuden. Jos verovelvollinen on verovuoden aikana

saanut etuisuuksia työttömyyden perusteella, hänen omavastuusuutensa on työttömyysaikaa vastaavalta ajalta pienempi, Matkakustannusvähennyksen yläraja on ollut verovuoteen 1997 asti 16 000 markkaa. Sitä korotettiin vuoden 1998 alusta 4 000 markalla ja vuoden 1999 alusta edelleen 3 000 markalla.

Matkakustannusvähennys hyväksytään halvimman kulkuneuvon mukaan laskettuna. Säädettyyn ylärajaan matkakustannukset ylittävät lähinnä vain silloin, kun halvimpana kulkuneuvona pidetään omaa autoa. Vuoden 1999 verotuksessa sovellettavan vähennysperusteen mukaan laskettuna 23 000 markan vähennys edellyttää noin 105 kilometrin pituista edestakaista päivittäistä työmatkaa. Enimmäismääräiseen 23 000 markan vähennyksen oikeutettuja on arviolta noin 19 000 henkilöä. Matkakuluvähennys myönnetään noin 650 000 verovelvolliselle.

Hallitus pitää työllisyyden parantamiseksi ja työvoiman saatavuuden turvaamiseksi tarpeellisenä työvoiman liikkuvuuden edistämistä. Verotuksellisenä keinona tavoitteen saavuttamiseksi on matkakuluvähennyksen ylärajan korottaminen edelleen. Sillä kannustettaisiin verovelvollisia hakeutumaan entistä kauempaa työhön. Tämän vuoksi vähennyksen ylärajaa ehdotetaan korotettavaksi 5 000 markalla. Korotus on perusteltu myös siksi, että polttoaineiden hintojen voimakas nousu tulee heijastumaan korotuksena myös oman auton käytön perusteella myönnettävän vähennyksen kilometriarvoon, jolloin vähennyksen yläraja saavutetaan entistä useammin.

1.2. Vuoden 2000 ennakkoperintä

Ennakkoperintälain (1118/1996) 3 §:n mukaan ennakonpidätyksen määrän on vastattava mahdollisimman tarkoin verovelvollisen ennakonpidätyksen alaisesta tulosta verovuoden veroasteikkolain ja muiden verovuoden veroperusteiden mukaan maksettavaa verojen ja maksujen yhteismäärää. Ennakkoperintälain 4 §:n mukaan ennakonpidätys voidaan toimittaa verovuoden alusta enintään maaliskuun loppuun Verohallituksen määräämin muutoksin edellisiksi vuodeksi vahvistettujen veroperusteiden mukaan, jos Verohallitus erityisistä syistä niin määrää. Vuonna 2000 sovellettavien ennakonpidätysperusteiden voimaantulosta annetun Verohallituksen päätöksen (1314/1999) mukaan ennakonpidätys toimitetaan tammi- ja helmikuussa vuonna

2000 maksettavasta suorituksesta joulukuun 31 päivänä 1999 voimassa olleiden pidätysprosenttien mukaisesti. Maaliskuun 1 päivänä tai sen jälkeen vuonna 2000 maksettaviin suorituksiin sovelletaan vuodelle 2000 vahvistettuja pidätysprosentteja.

Vuoden 2000 verokortit on toimitettu verovelvollisille helmikuussa. Verokorttien valmistaminen nyt ehdotettujen muutosten perusteella uudelleen kaikille saajille olisi jo kustannussyistä epätarkoituksenmukaista. Tämän vuoksi muut kuin matkakustannusten vähentämistä koskevat muutokset ehdotetaan otettaviksi ennakonpidätyksessä huomioon siten, että vuoden 2000 veroperusteiden mukaisia henkilökohtaisia palkkatulon ennakonpidätysprosentteja alennetaan yhdellä prosenttiyksiköllä 1 päivästä kesäkuuta 2000 lukien. Tällöin alennus vuositasolla kaavamaisesti vastaa ehdotettujen muutosten vaikutusta palkansaajilla. Muulla tavalla ehdotettuja muutoksia ei otettaisi huomioon ennakoperinnässä ja siten ei myöskään muutosverokorttien laskentaohjelmissa. Muille tulonsaajaryhmille muutokset jäävät siinä määrin pieniksi, että ennakoperinnän perusteiden muuttaminen myöskään niiden johdosta ei ole perusteltua, sillä ennakonpidätysprosentti vahvistetaan yleensäkin puolen prosenttiyksikön tarkkuudella. Esimerkiksi noin 900 000 veroa maksavasta eläkeläisestä vain hyvätuoloisimmalla kolmanneksella kevennys voisi mahdollistaa ennakonpidätyksen keventämi-

sen puolella prosenttiyksiköllä. Tämä olisi käytännössä vaikea kohdistaa juuri oikeille eläkkeensaajille eikä juurikaan parantaisi ennakoperinnän osuvuutta. Oikeamääräisenä kevennykset tulevat joka tapauksessa kaikille verovelvollisille vuoden 2000 lopullisen verotuksen yhteydessä.

Työmatkakustannusvähennyksen ylärajan korotuksen vaikutus otettaisiin huomioon ennakoperinnässä normaalisti yksilöllisen ennakonpidätysprosentin muutosperusteena niillä, joita korotus koskisi.

2. Esityksen vaikutukset

Ehdotettujen muutosten verotusta alentava kokonaisvaikutus on arvioitu vuositasolla noin 1 600 miljoonaksi markaksi. Veroasteikon alentaminen pienentää valtion verotuloja 1 070 miljoonaa markkaa. Tulonhankkimisvähennys alentaa verotusta 180 miljoonalla markalla, josta valtion osalle tulee 100 miljoonaa markkaa, kuntien osalle 70 miljoonaa markkaa, Kansaneläkelaitoksen osalle 6 miljoonaa markkaa ja kirkollisveron saajille 4 miljoonaa markkaa. Kunnallisverotuksen ansiotulovähennyksen vaikutus on kunnille 260 miljoonaa markkaa, Kansaneläkelaitokselle 23 miljoonaa markkaa ja kirkollisveron saajille 17 miljoonaa markkaa.

Seuraavaan taulukkoon on koottu esityksen yhteisvaikutukset eri tulotasolla olevien palkansaajien veroihin ja veroasteisiin.

Palkkatulo mk/vuosi	Veroaste ennen	Veroaste jälkeen	Veroasteen muutos %-yksikköä	Käytettävissä olevan tulon muutos, mk/kk
60 000	21,7	21,5	-0,2	11
70 000	23,3	22,8	-0,5	27
80 000	25,3	24,7	-0,6	40
90 000	27,1	26,5	-0,6	44
100 000	28,8	28,2	-0,6	47
110 000	30,2	29,6	-0,6	50
120 000	31,3	30,8	-0,5	53
130 000	32,6	32,1	-0,5	58
140 000	33,8	33,3	-0,5	61
150 000	34,9	34,4	-0,5	64
160 000	35,8	35,3	-0,5	67
180 000	37,4	36,9	-0,5	73
200 000	38,9	38,4	-0,5	81
250 000	42,1	41,7	-0,4	96
300 000	44,3	43,9	-0,4	112
350 000	46,2	45,7	-0,5	129

Matkakuluvähennyksen ylärajan korottaminen nykyisestä 23 000 markasta 5 000 mar-

kalla vähentäisi verotuloja noin 30 miljoonalla markalla, josta valtion osuus olisi 16 ja

kuntien 12 miljoonaa sekä Kansaneläkelaitoksen sekä seurakuntien yhteensä kaksi miljoonaa markkaa.

Mikäli verovelvolliset kulkevat entistä kauempaa työhön omalla autolla, tämä lisää osaltaan ympäristön kuormitusta. Vaikutus jää kuitenkin kokonaisuudessaan vähäiseksi enimmäismäärän korotuksesta hyötyvien verovelvollisten lukumäärän pienuuden vuoksi.

3. Asian valmistelu

Esitys on valmisteltu virkatyönä valtiovarainministeriössä.

1.

Laki

tuloverolain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 30 päivänä joulukuuta 1992 annetun tuloverolain (1535/1992) 93 §:n 1 momentti, 95 §:n 1 momentin 1 kohta ja 105 a §:n 2 momentti, sellaisina kuin ne ovat, 93 §:n 1 momentti laissa 1170/1998 sekä 95 §:n 1 momentin 1 kohta ja 105 a §:n 2 momentti laissa 475/1998, seuraavasti:

93 §

A sunnon ja työpaikan väliset matkakustannukset

Ansiotulon hankkimisesta johtuneina menoina pidetään myös matkakustannuksia asunnosta työpaikkaan ja takaisin halvimman kulkuneuvon käyttökustannusten mukaan laskettuina. Näitä matkakustannuksia voidaan kuitenkin vähentää enintään 28 000 markkaa ja vain siltä osin, kuin ne ylittävät verovuonna 3 000 markan (*omavastuuosuus*).

95 §

Tulonhankkimisvähennys

Verovelvollinen saa vähentää palkkatulostaan:

4. Voimaantulo

Lait ehdotetaan tuleviksi voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen, kun ne on hyväksytty ja vahvistettu. Tuloverolain muutoksia sovellettaisiin ensimmäisen kerran vuodelta 2000 toimitettavassa verotuksessa. Ennakonpidätyksessä vuoden 2000 veroperusteiden mukaisia henkilökohtaisia pidätysprosentteja alennettaisiin yhdellä prosenttiyksiköllä 1 päivästä kesäkuuta 2000 lukien.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäviksi seuraavat lakiehdotukset:

1) tulonhankkimisvähennyksenä kolme prosenttia palkkatulonsa määrästä, kuitenkin enintään 2 400 markkaa;

105 a §

Kunnallisverotuksen ansiotulovähennys

Vähennys on 20 prosenttia näiden tulojen 15 000 markkaa ylittävältä osalta. Vähennyksen enimmäismäärä on kuitenkin 9 800 markkaa. Verovelvollisen puhtaan ansiotulon ylittäessä 75 000 markkaa vähennyksen määrä pienenee 3,5 prosentilla puhtaan ansiotulon 75 000 markkaa ylittävältä osalta.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 2000.

Lakia sovelletaan ensimmäisen kerran vuodelta 2000 toimitettavassa verotuksessa.

2.

Laki**vuoden 2000 veroasteikkolain 2 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 23 päivänä joulukuuta 1999 annetun vuoden 2000 veroasteikkolain (1217/1999)
 2 § seuraavasti:

2 §

Progressiivinen tuloveroasteikko on seuraava:

Verotettava ansiotulo mk	Vero alarajan kohdalla mk	Vero alarajan ylittävästä tulon osasta, %
47 600 — 63 600	50	5,0
63 600 — 81 000	850	15,0
81 000 — 113 000	3 460	19,0
113 000 — 178 000	9 540	25,0
178 000 — 315 000	25 790	31,0
315 000 —	68 260	37,5

Tämä laki tulee voimaan päivänä
 kuuta 2000.

Ennakkoperinnässä veroperusteiden muutokset otetaan huomioon vain siten, että työnantajat alentavat palkan ennakonpidätysprosentteja 1 päivästä kesäkuuta 2000 alkaen yhdellä prosenttiyksiköllä. Verohallitus antaa tarkemmat määräykset pidätysprosentin alentamisesta.

Helsingissä 31 päivänä maaliskuuta 2000

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Valtiovarainministeri *Sauli Niinistö*

1.

Laki**tuloverolain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 30 päivänä joulukuuta 1992 annetun tuloverolain (1535/1992) 93 §:n 1 momentti, 95 §:n 1 momentin 1 kohta ja 105 a §:n 2 momentti, sellaisina kuin ne ovat, 93 §:n 1 momentti laissa 1170/1998 sekä 95 §:n 1 momentin 1 kohta ja 105 a §:n 2 momentti laissa 475/1998, seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

93 §

93 §

*A sunnon ja työpaikan väliset
matkakustannukset**A sunnon ja työpaikan väliset
matkakustannukset*

Ansiotulon hankkimisesta johtuneina menoina pidetään myös matkakustannuksia asunnosta työpaikkaan ja takaisin halvimman kulkuneuvon käyttökustannusten mukaan laskettuina. Näitä matkakustannuksia voidaan kuitenkin vähentää enintään 23 000 markkaa ja vain siltä osin kuin ne ylittävät verovuonna 3 000 markan (*omavastuuosuus*).

Ansiotulon hankkimisesta johtuneina menoina pidetään myös matkakustannuksia asunnosta työpaikkaan ja takaisin halvimman kulkuneuvon käyttökustannusten mukaan laskettuina. Näitä matkakustannuksia voidaan kuitenkin vähentää enintään 28 000 markkaa ja vain siltä osin, kuin ne ylittävät verovuonna 3 000 markan (*omavastuuosuus*).

95 §

95 §

*Tulonhankkimisvähennys**Tulonhankkimisvähennys*

Verovelvollinen saa vähentää palkkatulostaan:

1) tulonhankkimisvähennyksenä kolme prosenttia palkkatulonsa määrästä, kuitenkin enintään 2 100 markkaa;

Verovelvollinen saa vähentää palkkatulostaan:

1) tulonhankkimisvähennyksenä kolme prosenttia palkkatulonsa määrästä, kuitenkin enintään 2 400 markkaa;

105 a §

Kunnallisverotuksen ansiotulovähennys

Vähennys on 20 prosenttia näiden tulojen 15 000 markkaa ylittävältä osalta. Vähennyksen enimmäismäärä on kuitenkin 8 600 markkaa. Verovelvollisen puhtaan ansiotulon ylittäessä 75 000 markkaa vähennyksen määrä pienenee 3 prosentilla puhtaan ansiotulon 75 000 markkaa ylittävältä osalta.

Vähennys on 20 prosenttia näiden tulojen 15 000 markkaa ylittävältä osalta. Vähennyksen enimmäismäärä on kuitenkin 9 800 markkaa. Verovelvollisen puhtaan ansiotulon ylittäessä 75 000 markkaa vähennyksen määrä pienenee 3,5 prosentilla puhtaan ansiotulon 75 000 markkaa ylittävältä osalta.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

*Tämä laki tulee voimaan päivänä
kuuta 2000.*

Lakia sovelletaan ensimmäisen kerran vuodelta 2000 toimitettavassa verotuksessa.

2.

Laki

vuoden 2000 veroasteikkolain 2 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 23 päivänä joulukuuta 1999 annetun vuoden 2000 veroasteikkolain (1217/1999)
2 § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

2 §

Progressiivinen tuloveroasteikko on seuraava:

2 §

Progressiivinen tuloveroasteikko on seuraava:

Verotettava ansiotulo mk	Vero alarajan kohdalla mk	Vero alarajan ylittävästä tulon osasta, %
47 600 — 63 600	50	5,5
63 600 — 81 000	930	15,5
81 000 — 113 000	3 627	19,5
113 000 — 178 000	9 867	25,5
178 000 — 315 000	26 442	31,5
315 000 —	69 597	38,0

Verotettava ansiotulo mk	Vero alarajan kohdalla mk	Vero alarajan ylittävästä tulon osasta, %
47 600 — 63 600	50	5,0
63 600 — 81 000	850	15,0
81 000 — 113 000	3 460	19,0
113 000 — 178 000	9 540	25,0
178 000 — 315 000	25 790	31,0
315 000 —	68 260	37,5

*Tämä laki tulee voimaan päivänä
kuuta 2000.*

Ennakkoperinnässä veroperusteiden muutokset otetaan huomioon vain siten, että työnantajat alentavat palkan ennakonpidätysprosentteja 1 päivästä kesäkuuta 2000 alkaen yhdellä prosenttiyksiköllä. Verohallitus antaa tarkemmat määräykset pidätysprosentin alentamisesta.

